

DÉLVIDÉK

(BÁCSKAI NAPLÓ) — POLITIKAI NAPILAP.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: —
Szabadka, IV., Rákóczi-u. 20. szám
Telefonszám 300.

Felolvasó szerkesztő:
KÓNYA LAJOS.

Szerkesztő:
BERKES MÁRK

— Megjelenik mindennap délután —
Előfizetési díj: havonta 15 korona

Ukránia nem mond le Keletgaliciáról.

A bécsi ukrán sajtóiroda jelenti Kamenec-Podolszkból hivatalosan: A leghatározottabban valótlannak nyilvánítják azt a hirt, hogy az ukrán direktórium Keletgalicia dolgában kijelentette érdektelenségét, vagy hogy Potljura lemondó nyilatkozatot tett. Az ukrán népköztársaság kormánya senkinek sem adott meghatalmazást arra, hogy a Lengyelország felé eső határ dolgában megállapodást kössön, az az okirat tehát, amely Keletgaliciáról való állítólagos lemondásunkról szól és amelyet Paderewski lengyel miniszterelnök egy párisi intervjuban említett, vagy kohnmány, vagy hamisítvány.

Az erdélyi bankjegy-lebélyegzés.

Bukarestből táviratozzák: A román sajtóiroda közli: Az Erdélyben eddig lebélyegzett bankjegyek összege 1 milliárd és 8 millió korona. A lebélyegzést folytatják.

Franciaországban is kiírják a választásokat

Páris. Arról a parlamenti helyzetről, amely a Lefevre-féle indítvány feletti szavazás után előállott, a Temps így ír: A bizalom megszavazásával a vita, amennyiben az hatásra képes, véget ért. Egyébiránt még ezen a héten szabad lesz az ut az új választások kiírására.

Román egyetem Kolozsvárott.

A kolozsvári és csernovici egyetemek október elsejével felveszik a „román királyi egyetem” címét és megkezdődik bennük a román tanítás. Megfelelő tanerők hiányában az egyes tanszégeken oly középiskolai tanárok fognak előadni, akik annak idején még felsőbb képzettség nélkül is taníthattak középiskolákban.

Jugoszlávia nem zárta el határait.

Bécs. Az Achtuhrblatt írja, hogy egyik munkatársa meginterjúvolta dr. Tocic jugoszláv kövvet, akit Jugoszlávok mozgósításáról a következőket mondotta: „Kormányom idáig még hivatalosan nem erősítette meg azokat a híreket, amelyek a 17. évfolyam mozgósításáról szólnak”.

A lapok ama híre következtében, hogy Jugoszlávia teljesen elzárta a határait, valóságga megrohanták az utasok a jugoszláv konzulátust. Laibachból azonban az a hír érkezett, hogy a forgalmat megtartják és ezidőszent nem akarják a határt elzárni.

A Károlyi és Berinkei kormányok pazarlása.

A forradalmi vagyis a Károlyi és Berinkei kormányok csekély öt hónap alatt több mint négy és fél millárdot feközoltak el az állam vagyonából. Szende Pál miniszter annakidején egy anketén tájékoztatta a sajtó vezetőit. Eszerint elköltöttek a forradalom első napjainak költségére 620 milliót. A leszerelésre 560 milliót. A munkanélküliek segélyezésére 300 milliót. A hadsereg költségeire átadtak Böhm akkori hadügyminiszternek 800 milliót. A Fényes László vezetése alatt álló nemzetőrség szervezésére 80 milliót.

Európából Ausztráliába léghajón.

Párisból jelentik: Poulet francia repülő egy léghajóval Párisból Ausztráliába vette útját. A léghajó elindulásakor nagy ünnepek voltak. A távolság 20 ezer kilométer.

Clemenceau távozik.

Clemenceu francia miniszterelnök az októberi képviselőválasztás után vagy bukik, vagy önként távozik.

Caillaux föltámad.

Párisban sllig van kétség az iránt, hogy Caillaux volt miniszterelnök, ha a kamaraválasztások után végre bíróság elé kerül, tisztázza magát a hazaárulás védja alól, újra tényezője lesz a francia politikának.

A legujabb fiumei cápa.

Az olasz kakas diktaturája.

Genf. Az Elcelsior fiumei tudósítója előtt D'Annunzio így nyilatkozott:

„A megszállás első éjjelén két vagy három kis összecspás volt Susánál, most a velencei éjszakai világos nyugalma honol Fiumében”. Majd költői stílusban így folytatta tovább: „Amikor Casanova tengernagyot elfogattam, így szólt hozzám: Köszöröm Önnek, hogy fogollyá tett. Így legalább megkímél a fájdalomtól, hogy testvéreinkre kelljen lövetnem”.

— Épp most értesülök, hogy a párisi konferencia Fiume szuverenitását, mint kis szabad államét elismerni akarja. Ennek nem szabad megtörténnie — heveskedett a híres olasz költő — ha szükséges, fölhívást intézek az olasz hadsereghez, hogy erővel védekezessen e megcsonkítás ellen.

A balti tartományok kiürítése.

Berlin. Noudent tábornok jegyzéket intézett a német kormányhoz a balti tartományok kiürítése ügyében.

A szövetséges és társult kormányok kijelentik, hogy addig az időpontig, amikor megállapíthatják, hogy igényeik mindenben kielégítettek, nem vehetik figyelembe a német kormánynak Németország élelmiszer- és nyersanyagellátására vonatkozó indítványai egyikét sem. Ennek következtében utasítást adtak, hogy ez indítványok egyikének se adjanak helyet. A Von der Goltz tábornokot, mivel az a törekvése, hogy a csapatokat a balti tartományokból való visszavonulásra bírja, eredménytelen maradt, végleg visszahívták.

4837 franciát végzett ki a német statáriális bíróság.

A londoni Daily Mail párisi jelentése szerint a szövetségesek felelősségügyi bizottsága első jelentését elkészítette. A bizottság követeli azoknak megbüntetését, akik Belgium megrohanásában bűnösök. A jegyzék 117 nevet tartalmaz. A kamarai bizottsággal Pichon közölte, hogy az ideiglenes megállapítások szerint a németek Franciaországban 4837 rögtönítélő bíróság által hozott halálos ítéletet hajtottak végre.

Cseh-Szlovákország hatmilliárdos deficitje.

Prágából jelentik, hogy Rasin dr., a volt kormány pénzügyminisztere Pilsenben a nemzeti demokrata szakszervezetek kongresszusán a legélesebb hangon bírálta a mostani koalíciós kormányt. A volt kormány — mondta — négy milliárdos deficittel fejezte be működését. Az új kormány kéthónapi hivataloskodása óta hat milliárdra emelkedett a deficit.

A népszerűség szervezése.

A népszerűséget szervező bizottság előkészítő ülését befejezte, miután megállapította az őrség szervezés tervezetének pontjait, melyeket a tegnapi tanácsülésen nyújtott be a bizottsági elnök. — A tervezet paragrafussal a tanács változtatás nélkül elfogadta és felvette a legközelebbi közgyűlési programba.

A tervezet szakaszai a következők: 1. § Szabadka város bizottsága veszélyeztetett közbiztonság megvédése céljából népszerűséget szervez. — 2. A népszerűség szolgálatára kötelezve van Szabadka város minden alkalmas polgára 20-52 életkorig, — aki nincs rendőri vagy katonai szolgálatban. — 3. Népszerűség szolgálatára kötelezettek névjegyzékét a város birtorületén köröskint, külterületen pedig körsetenkint alkalmazandó bizottság állapítja meg, mely bizottság tagjai egy rendőrségi tisztviselő és a tanács által e célra kiválasztott két bizottsági tag. — A névjegyzék összeállításánál szem előtt tartandó a vagyoni állapot. Általában szegényebb sorsban lévő háztól csak egy polgár veendő be a névjegyzékbe, és pedig elsősorban a ház tulajdonosa vagy ennek hozzátartozója, a többi pedig földmentes. A város belterületén azon ház tulajdonosa, mely házak legalább négy lakóhelyisége vagy nyílt tere van és a házban őrszolgálatra alkalmas egyén nem lakik, 1 népjegyzék kiállítását. A város külterületén minden tanya birtokosa, kinek 30 lánconál több földje van — 1, 50 lánconál 2 ahol 100 lánconál több földet művelnek, minden megkezdett 100 nál legalább további 1 őrt tartozik kiállítani még akkor is, ha a tanya őrszolgálatra alkalmas egyén nem lakik. Helyettes őrnök csak az alkalmazható, aki a névjegyzékbe be van véve. Ezen eseteket kivéve az őrszolgálat mindenkör kivétel nélkül személyesen kötelező. — 4. §. A névjegyzéket összeállító bizottság a névjegyzék megállapítása után meghatározza, hogy hány tagból áll a járőr, megalapítja az egyes járőröket, hány járőr végez szolgálatot egy egy körben, illetőleg körzetben. A város belterületén lehetőség szerint a járőrvezető hivatalos rendőr és minden járőrhöz megerősítésül legalább egy szükség szerint több katonát osztanak be. A város külterületén a járőrszolgálat csendőrséggel egyetértően, lehetőség szerint együttesen végzik. — A járőrök szolgálati utasítását a rendőrkapitány adja ki. — Minden járőr gyorssegély esetét kivéve csak saját körzetében, illetve körében köteles szolgálatot teljesíteni. — 5. §. Őrszolgálat igazolatlan elmulasztása vagy ittas állapotban való végzése kihágást képez, amely első esetben 10 napi, második esetben 30 napi elzárással büntetendő; minden napi elzárás 20 korona pénzbírságra változtatható át. Aki harmadszor mulasztja el igazolatlanul az őrszolgálatot vagy arra itasan jelentkezik, mint közbiztonságra nézve veszélyes elem a városból kiutasítandó és internálendő. — 6. §. Őrszolgálat teljesítése közben utva van az alkohol élvezete; az 5. §. megtorló rendszabályaival büntetettik. 7. §. A népjegyzék megállapítását a városi közgyűlés általános tanács mondja ki.

Szabályozzák a bérkocsitarifát ...

(Saját tud.)

okt. 9.

Nem régiben szabályozták a városi bérkocsitarifa rendezését, melyet már későbbre halasztani nem lehet. Mijatov Milorád dr. rendőrfőkapitány ebből kifolyólag el is készítette a tarifatervezetet, melyet tegnap a tanács elé terjesztett jóváhagyás végett. A javaslat következőképpen hangzik: „A közönség köréből a bérkocsisok tulkapásait ellen egyre sürűbben felmerülő panaszkok immár elodázhatalanná tesszik, hogy a kérdés a változott viszonyoknak megfelelően rendeztesseék Véleményem szerint első sorban szükséges volna a bérkocsisok számára felmérése, mert a 30 év előtt, — a 70 ben megállapított létszám a jelenlegi viszonyok között a város fejlődése folytán elégtelennek látszik. Javasolnám ezért, hogy a bérkocsisok számát felméréssé. Ezzel elérni vélem azt is, hogy a nagyobb kicérelt folytan a túl magas fuvardíjak veszteléseknek is gátat vehetünk. Szükséges továbbá a viteldijaknak megfelelő felmérése is. Az utóbbi években annyira emelkedett a bérkocsisok kiadása, a ló, takarmány, hűtője viás és egyéb gyakran előforduló iparos munkák ára, hogy a régi tarifa mellett tényleg nem dolgozhatnak a bérkocsisok. Esirányban javaslatom oda irányul tehát, hogy a 100.917 az közgyűlési határozattal 1917. évi május hóban megállapított viteldijak helyett a következő viteldijak állapítsanak meg:

1. a) Egy órára 1-2 személyig 20 korona.

b) Egy órára 3-4 személyig 30 korona.

2. a) Fél órára 1-2 személyig 10 korona.

b) Fél órára 3-4 személyig 15 korona.

3) Bármely szállodából vagy a város bármely részéből a vasúti állomáshoz, a vasúti állomástól a városba, vagy a város egyik pontjára a másikra, az a fuvarozás időtartama fél órát meg nem halad — 10 korona — A bérkocsi belsejében el nem helyezhető nagyobb tárgyakért vagy csomagokért 1 korona. Egész napra reggeli 7 órától estig 7 óráig (2 órával később) 200 korona; fél napra 100 korona. Megjegyzem itt, hogy a régi szabályrendelet azon intézkedéseit, melyek külön tarifákat állapítanak meg a temetőszolgálatra, a temetőbe való kimenetelre, Palicsra való kifuvározásra, — teljesen feleslegesnek tartom, valamint azt is, hogy a lakodalmasok való szolgálat és egyéb luxus szolgálat szabad egyezkedés tárgyát képezze, mert ezen szolgálatoknak a fenti órábér szerint való teljesítése egy a közönségre, mint a bérkocsisok nézve a legigazságosabb, a számitás egyszerű és feleslegesség lesz minden alkudozást. Végül javasolom meg, hogy a bérkocsisok azon esetekben, midőn a szolgálattevő rendőrkapitányt, vagy a tüzőkapitányt, a tiszviselő színhelyére szólítják, a mely szolgálatot ez időkig díjtalanul tartoztak teljesíteni, épp úgy megkapják a városi házipezter terheire a megfelelő tarifaszere díjat, mint egyéb közszolgálatra történő igénybevétele alkalmával, mert a város közönsége sem kívánhat a bérkocsisoktól robotmunka teljesítést...

Igy szól a tervezet. A tanács egyszóval jóváhagyta a főkapitány javaslatát, melyet a szombati közgyűlés elé fog terjeszteni.

MIT VALLANAK A CSEMPÉSZEK?

(Saját tudósításunk.)

Szabadka, okt. 9.

Lapunk tegnapi számában megemlékeztünk arról a jó csempészfogásról, amely a szabadkai rendőrség példás működésének az eredménye.

A rendőrség már kihallgatta az elfogott csempészeket, névszerint Stramer Károly, Spitzer Sándor, özv. Sramer Lajosné, özv. Rosenfeld Jánosné, Szabó György kiskunhalasi és Vögel Istvánné, Vögel Mihály jánosalmi lakosokat. A vallatásnál kiderült, hogy a csempészséglet főmozgatója Spitzer Sándor kiskunhalasi állásnélküli kereskedősegéd volt, ki Szabó György és Vögel Mihály fuvarosokat is felfogadta. A kocsisok 600-600 korona fuvardíjat alkudtak ki, de Spitzer azt mondta nekik, hogy nincs mitől tartaniok, mert igazolványuk van szállításra.

Spitzer Sándor, kinek 37,226 korona lebélyegzetlen pénz találtak, azzal védekezett, hogy a kommunisták teljesen (?) kifosztották. Spitzernak ugyanis Kiskunhalason üzlete volt, amelyet

az agyonlőtt de Paprika Antal kiskunhalasi ügyvéd, közéleti-mezési diktátor lefoglalt. Spitzer, mint eladta ilyenformán kényszerítve volt a csempészségre, hogy elvesztett vagyonát visszaszerezze.

Spitzer a kiskunhalasi román uralomról is megemlékezett vallomásaiban és azt mondta, hogy amit a kommunisták meghagytak, azt románok harcolták el.

A két kocsi való árut, élelmiszert és a csempészek tulajdonában lévő 44 ezer koronát, — mint lebélyegzetlen pénzt, a rendőrség lefoglalta. A letartóztatott csempészek ellen az eljárás folyamatban van.

— Ujabb szociáldemokrata vereség. A szociáldemokrata párt eddig Magyarországon a zsidók uralmát jelentette. A keresztényi öntudat ezt a zsidó demokráciát mindjobban megdönti. A budapesti férfiszabók iparistüllete legutóbbi gyűlésén egyhangú határozatot hozott, amelynek értelmében valamennyien beléptek a keresztény szociálistákba és felvették magukat a Keresztény Iparosok Országos Szövetségébe.

A VÖRÖS PÁPA.

II

(Saját tud.)

okt. 9.

Az „isten nép” hamarjában fölöttébb a vörös álmoból, s akkor sem tudott megbarátkozni a „mindent boldogító” új rendszerrel, mikor a vörös őrség Utcáján a körmenet alkalmával díszsortízet adott. Mindaz ugyanis csak humbug volt, népmítás — Szegény apókat ellen kivezélyeltették a győri terrorosapátot, mely a keresztet, szobrokat, szentképeket mind kidobáltatta a zárdából s a szent helyeket a legundokabb módon piszkolta össze. Prédikációt, hittanítást semmi szia alatt se engedélyeztek: a „vallás tiszteltbe tartandó magánügy” lovagjai. Döcsölni, rabolni nagyon jól tudtak. Persze, a nyomor és inség az ő megváltó megérkezésükre se mult el, sőt csak növekedett. Rettenő drágaság volt: 1 kiló vaj 240 korona, egy csibe 160 korona. S mindent fehérlő pénzzel fizettek, amiért viszont semmit se adtak. Lassanként a hangulat aztán ellenük fordult s ellenforradalmi mozgolódások ütötték föl fejüket.

Pápa egy darabig moccanni se mert, mivel a dohánygyáriak fölélegzését is mindjárt vérbőjtölték. — Fajbélővé, akasztás volt a szabadvéleménynyilvánítás jutalma.

Davoser környékén azonban mind erősebb és erősebb lett az ellenforradalom s akkor aztán a pápaiak is nyíltan fölkeltek. A direktórium összefogatta az intelligenciát, az inspekciónak irgalmas orvosokat és patikusokat is börtönbe hurcoltatta; a bencés és ferencendi házfőnököket tiszokként leosukatta, mert aug 3-án nagymisést mondatnak, melyen a himnuszt is énekelték.

De a talaj már ingott. A kommunisták érezték, hogy ég a tűs a lábuk alatt s a végzet ott kovályog a fejük fölött.

A bukás bár nagyon késelt, de nem maradhatott el.

Augusztus 5 én megjött az evangélium: az őrnök, hogy a székelek Pápa felé tartanak. Budapestn már elbukott a vörös uralom, de Pápan még dühöngött végező erőfeszítésében, mely annál borzalmasabb volt, minél inkább érezte, hogy órái, percsi meg vannak számlálva.

A hír valóra vált: még 5 én felszabadult a város s azóta boldog a fehér Pápa, — melyet most eláraztottak olasz hussal, zöldséggel és más élelmiszerekkel. A vörös Pápa bukásával megbukott a dunántúli vörös pünkösd királyság is, s csak a Bikony erdősegekben rejtegeti néhány száz vörös haramia nyomorult életét, — míg majd a tél fagyja ki nem kergeti őket onnan is a nagy leszámolásra.

— Németország nem tud fizetni. Berlin. A nemzetgyűlés berkesztése előtt egy interpellációra válaszolva Eszberger birodalmi pénzügyminiszter kijelentette, hogy mindaddig, amíg Németország nem lesz feltétlen ura a nyugati vámfaloknak, nem lehet szó a német gazdasági élet helyreállításáról. Még a békészerződésben elvállalt kötelezettségek sem tehet addig eleget.

AZ UCCA.

Éjjeli óra.

Kódorgó hi maradt elhatározásához és tényleg csak este mozdult ki puha legényfészkéből. Jó ideig félszegesen imbolygott a szokatlan miliőben; de bátorságmirigyelt kellően rendbehozva, végül is elszántan nekivágott a vigasztalan egyiptomi sötétségnek.

A következő pillanatban azonban riadtan visszapattant és kalapja nagy ivben lerepült a fejéről. Szegény barátunk alaposan beledőlt egy sötétben gunyasztó lámpaosztópba...

— És még azt mondják, hogy nincs Szabadkán közvilágítás! — dönyögte hamisítatlan skasztó-fumorral. — Ine ez a „világítatlan” lámpaosztóp olyan szikrákat eshított ki a szememből, hogy egy pillanatra még a képezde honlók-zatát is világítótoronynak néstem...

Bánatos megnyugvással feltapogatta a földről elgurult kalapját és a nagyobb biztonság okáért lekerült a gyalogjáróról a következőre. De, ó fatum!... néhány lépés után már egész tetszélyével keresztelvtárgódott valami ismeretlen borsikádon. S miatt ruháját porogtatva, felkászálódott: közvetlen maga előtt egy mozgó emberi alakot pillantott meg, amint talicskaja tartalmazt nyugodt egykedvűséggel üritgette a nappal összekötött szemétkupacra.

— Maga tán az éjjeli utcáseprő? — kérdezte tőle nagy bizonytalansággal.

— Fené! — válaszolt amaz némi sértődöttséggel. — Itt lakom ebben a sorkházban.

— S mit hordozgat ebben a talicskában?

— Nem érzi a szagáról?

— Sertéstrágyát talán?

— Azt...

— Hát a közegészség kutya?!

— Hiszen elhordatja holnap a város kocsija — felelte a világ legtermészetesebb hangján a talicskás és megvető lekicsinyeléssel ott hagyta Kódorgót a faképnél.

A mi hősrünk erre szintén megmozdult eszébfordult a közeli Kazinczy utcába. A Nádorba készült ugyanis, mivel a többi kávéházban már nem volt hitéle...

Morális tépelődéseiből egy a karjára rákúcsosodott erős szorítás riasztotta fel:

— Ne sokat teketóriázzunk — bugta fülebe egy rokoszenves basszus hang —; ide a pénzed és menj a fenébe!...

Kódorgó érezte, hogy itt fölösleges minden szó. Belenyult a mellényzsebébe és szerényen átnyújtott 3 koronát.

— Nincs több? — érdeklődött nyájasan az idegen.

— Nincs...

— Nabát... disznóság ennyi pénzzel éjjel kimozdítani az utcára!

És indokolt felháborodásban két hatalmas pofont kent le a megriadt Kódorgó ábrázatára.

Kódorgó pedig megszeméltlen visszafordult és szóta megint csak nappal jár ki az utcára.

Ami biztos, az biztos...

Szm.

— Az Urinők Mária Kongregációja vasárnap, október 12-én d. u. 4 órakor a zárdában rendes gyűlést tart.

HIREK.

Lámpagyújtatók

vonultak föl tegnap este Szabadka utcáin. A pislogó hosszú rud nyomában sorra kigyultak az újonnan felszerelt gázlámpák. A fagáz kékes fénye díszkrét világításba vonta a Kossuth utcát, az esti korzót. A tapoztatáshoz szokott emberek kéjesen szimatolták a Szabadkai újfajta gázt és derült arccal üdvözölték a fényt. Erre az ünnepi alkalomra, hosszú ideig Szabadka egyetlen föl- és szűdő világító alkalmatossága a szűdő Hold is felbő kulisszák mögé bujt. Szeretnénk igazgató dícséretére megállapíthatjuk, hogy a jó öreg Hold most már kedvére fogyathozhatik. Minket nem izgat többé a Hold s reméljük, hogy a holdkoros szerelmeseink, ha teljes lesz a gáz-

nyomás a gázlámpáknál is fölismérik egymást. A lampoknak is biztosabb utirányt mutat a gázlámpa, csak illuminációképpen valahogyan világítótoronynak ne nézzék, mert az optikai csalódás ilyen állapotban könnyen tengeribetegségre vezethet. Jó tudni azt is, hogy a gázlámpásnak nem egyedüli céljuk, hogy részeg embereknek köny nyitsanak. Tassék kikerülni és megbecsülni a gázlámpát, amely most a közbiztonság őrszeme is. Mint a praktikusság hívei ajánljuk, hogy a rendőrlétszám felemelése helyett, ami igen nehéz kérdés Szabadkán, legalább az égő gázlámpák létszámát emeljék!

ványszerűen lépett föl az állatállományban.

— **Kinevezték az adóki- vető bizottság elnökeit** Tegnap érkezett meg a belügyminiszter legújabb rendelete, melyben a vagyoni, jövedelem és hadinyereség adóbizottság működéséről intézkedik; egyúttal a két kivétel bizottság elnökének kinevezését is közi a városi hatósággal. Eszerint az I. adóki- vető bizottság elnöke Pósis István ny. városi pántárnokot, a II. bizottsági elnöké pedig Lyubibratich Kelemen nyugalmazott városi tanácsnokot nevezte ki. Az adóki- vető bizottság a napokban kezdi meg működését.

— **Bevonult állatorvosok.** A hadügyminiszter Kemény Hermann és Sebők Károly szabadkai állatorvosokat, az I. Armez Sin. Abt. hoz Ujvidékre; két havi szolgálatra rendelte be.

— **A budapesti bolsevik iskola.** Budapesten a városi tanács eddig több mint 400 tanító és tanítónő ellen indította meg a proletárdiktatura alatt tanúsított mpgatartásuk miatt a fegyelmi eljárását.

— **Majom szótár.** A csim pánzok és gorillák nyelvéről már a régi jövőlágyban is hallottunk egyet-mást. Rendszeren a fiucei cá-pával egyidőben jelent meg a lapok hasábjain az a német, angol, vagy amerikai professzor, aki éveken át tanulmányozta a majmok nyelvét. — Nem tudni most már Angliában a visszatért béke első jele e, hogy a lapok sokat foglalkoznak Burnett tanárral, aki öt évig gyűjtött adatok alapján nagy könyvet írt a gibbon nevű majomfaj nyelvéről. Nevezetesen: ha a majom etelt kap elégedet és örül, azt mondja: „hok, hok, huk.” (Kérdés persze, ezt mondaná e ha például egy szabadkai hivatalnok-család eszéjén venne részt.) Az öröm extázisában — például valahányszor azt hallja, hogy egy hatmulva aláírják a végleges békeszerződést — mondja: „kniii.” Ha öröjének akar kifejezést adni, így szól: „hem-hem.” (Látnivaló hogy a gibbon születet diplomata) Harosz kedvű, akkor felig hangosan megdörög: „hug, huk, uk huk”, tiz döhöngő perceiben így ordít:

„kog, kog-kug... hiiiig”. Ha nagyon megijed valamitől (például önrendelkezési jogal fenyegetik) akkor így kiabál: „kriug kriüüüüüg”. — Mindeztből méltóztatnak látni, hogy a majom szótár nem igen gazdag, a nyelv változatos, nem is túlságosan dallamos, mégis meg lehetős nehéz. Aztán azt sem lehet tudni, hogy ez az egy gibbon, akit Burcet öt évig tanulmányozott, közönséges gibbon nyelven beszélt-e, vagy valamilyen tájnyelven. Mert bizony szegény kis gibbon rég elszakadt a papától, mamától s nyelvzokásukat, irodalmi fordulataikat rég elfelejtette. Mindent összevéve, a gibbon nyelv rendkívül érdekes lehet, hanem azért Schakespeareat egyelőre nem igen lehetne rá lefordítani.

— **Naptár 1920-ra.** A Szent Antal-Nyomda mint irodalmi vállalat a ránkjövő 1920-i szökőévre nagy képes naptárt ad ki, mely most van sajtó alatt. Tarkintettel arra, hogy a mai papirinséges időkben a vállalat főbb leges munkát végezni nem akar, már most elfogad rendeléseket, hogy a szükséges mennyiségről tájékozva legyen. Rendeléseket a „Delvidék” címére (Szabadka, IV., Rikóczy utca 20) kérünk.

— **Szüreti mulatság.** A Szabadkai Szállodások, Vendéglősök, Kávéháztulajdonosok és Kocsimárosok Egyesülete folyó hó 11-én este 8 órakor a Hungária-szálloda termében nagy szüreti mulatságot rendez.

— **Fogorvosi műtermem** a főtéri Vermes háza helyezésem át, a Löwy Testvérek áruháza fölötti emeletre. Szegényeknek ingyenes rendelés 8-tól 9-ig. **Dr. Blum László.**

— **Dr. Scherzer Ivo** közkórházi főorvos, a gráci szemklinika volt asszisztense, rendel a szembeteg részére d. u. 2-4 ig a városi hárszobában (a színház mögött) I. em. 6. sz. Szemészeti műtőket a közkórházban, vagy a beteg lakásán végez. Telefonszám 833.

— **Dr. Vecsei Jenő** orvos rendelője nem beteges részére Lakása: VI. kör. Mária Terézia tér 12., Vojnich Piroška-főle háza. Rendel: d. u. 7-9-ig; d. u. 2-3 fél 4 ig és 5-7 ig.

— **Plebánosok és hitoktatók figyelmébe.** A Szent Antal Nyomda elkészítette a Szent István-Társulat kiadásában megjelent és az elemi iskolák III-VI. osztályaiban használatos katekizmust. Ára 4 korona. Kapható korlátlan mennyiségben.

SVAK.-III. ker. F. C.
folyó hó 12-én d. u. fél 4 órakor
bajnoki mérkőzést
rendez a segedi uti Svak pályán
Rendez helyárak!

OHO Shampoo

A legjobb fej és hajmosószer.
Pehelykönnyű haj. Tiszta fej-
bőr. Kapható minden jobb pi-
perre üzletben. Ára 2 korona.

Vennék 2 waggon

ALMÁT

SCHMIDT és DIETRICH közvetítő
irodája Bácsfeketehegy Telefon 9 sz.

Klein Géza nagykereskedése, Szabadkán.

Kapható:

Gyanta, Gépzsir,
Terpentin, Marószóda,
Szikativ, Kopállak,
Schleiftak, Kocsilakk,
Borax, Szoda b. b.
Sellakk, Glizerin,
Gummiarabicum,
Szappangyökér,
Parkettkenőcs,
Kénlap, Smirgliváson
Kámfor, Firnis, Tea,
Szardínia, Tömjén,
Bors, Kömény,
Jánoskenyér, Citrom,
Csokoládé, Cacao.
Alapítotott 1891. Telefon 55.

ELŐNYÖS NAGY- BANI ÁRAKON KAPHATÓ

Magcsávázó-szer

Vasgálicz

Kénsav

Saletromsav

Kékitő I-a fél kg-osüvegekben

Marószóda lukováci

Keményítő darabos 70 kgr-os

Karbid 60 kg-os hordókban

Burgonyakeményítő-

liszt I-a 75 kg-os zsákokban

Sidol

Vaspor kupolak

Kékitő tucatonként

Sóda bicarbóna

Salmiak darabos

Schellack (orang)

Bilistyei ólom zárolt

80% Vegyiliszta ecetsav

ballonokban

Kénlap I-a olasz kénből.

Szegedi paprika ólom-

Gyeriá

Tea I-a beylan

Fahéj

Pipere szappan I-a

Puder gyógyszerészek részére

TRAFIKANT-nál

Füzfás-utca 308. Telefon 4-65 sz.

SPITZER-féle lisztárjegyzék

(a csirke piac melletti kisközből levő lisztraktárban).

Van szerencsém tisztelt vevőimet ez utca értesíteni,
hogy a gabona árának rohamos emelkedése lehetetlen
teszi a lisztnek az eddig közölt áron való árusítá-
sát. Mindazonáltal iparkodom a liszt árát a legjutá-
nyosabb napi árcen számítani. Állandóan kapható nálam:

legfinomabb grízes 0-ás liszt

legfinomabb főzőliszt

fehér kenyérliszt

barna kenyérliszt

fehér rozsliszt

legfinomabb buzakorpa

Nagyobb vételnél kívánatra ingyen házhoz szállí-
ok. Waggontételeket, kereskedőkre, viszont elárú-
sítóknak és sütőkre külön megállapodás szerint szállítok.

SPITZER MÓR

VI. kör, Terézia-tér 83.

Telefon 3-38.

A Béli par Rt. (Halasi-ut, 194 sz.)
saját gyártmányu

hegedűhurokat vasárnaptól kezd-
ve naponként

d. e. 10-12 óráig legalább 30 drb.
vételnél

a szabadkai közönségnek kivételesen engross árban számít és pedig:

Hegedűhúr E ² 2/2	zug á K 2 50	Cello	D	„	„	S
„	A	„	G	fehér	„	10
„	D	„	Bőgő	G	„	19
„	G fehér	„	„	D	„	21
Cello	A	„	„	A	„	21

**Férfi és női gyapjúkelmék,
selymek, béléssárúk
nagy választékban**
nagybani és kicsinybeni eladása a legelőnyösebb árakban
Strassernál

IV., Damjanich u. 62 sz. a tanítónői képezde átellenében. Cukrász üzlet mellett

FUVAROZÁST

helyben és vi-
dőkre elvállal:

BERE és TÁRSA

Miklós-u. 42. — Telefon 305

GYELMIS malomban lehet

darát

kapni és daráltatni.
Tengeri dara. 1 K 80 f.
Kevert „ 1 K 70 f.
Arpa „ 1 K 50 f.
kilója, ahol őrlést
is elvállalnak. —

Hasáb és aprított

tűzifa

hához szállítva
kapható: UJHELYI ÁRON
fatelephén, VI., Kálmán-u. 499.

Kalaráb és tök

Dr Massanek kertészetéből.
Megrendelhető: hétköznap
délelőtt 132. sz. telefonon.

APRÓ HIRDETÉSEK.

HÁZVEZETONO magányos urhoz
200 K. fizetéssel felvétetik. Főzni tudó
tisztá multal egyedül 41-43 éves
nő, jelelentezhet 12-2 óra között Rá-
kó Lajosnál, Antal-u. 622. 2399-2

IRODAI alkalmazást keres egy fiatal
ember kitűnő írással ki eddig is hiva-
tatnok volt Cím a kiadóban. 2405-2

JUGOSZLÁV kávéház betegség miatt
azonnal eladó bővebbet ugyanott Barátok
templomnál 2409-2

JÓ házi szapan kapható. Tompa-utca
262 sz. 2308-1

KERESKEDELMi érettségivel bíró
28 éves nő fiatalember bármilyen állást
keres. Pénztárnok, utazói vagy raktár-
noki állást is elfogad. 10000 korona
ovadékkal rendelkezem, szláv és német
nyelvet bírom. Cím Nemzeti szálloda
11 szoba. 2411-2

EGY ház eladó II. kör Sümlyök-utca
179. szám alatt. Tudakozódni ugyanott
lehet. 2401-4

EGY megbízható szobaleány és egy
fejő takarítónő azonnali belépésre
kerestetik. Cím Reményi Frigyes fog-
műtérme I. Eötvös-utca 69 szám. 2398-2

GEP- és gomblyuk varrónők fehér va-
ráshoz felvételnek Magyar-u. 90 2402-1

INTELLIGENSEBB nő, ki jó főz, meleg,
otthonra tárt házvezetőnő minőségben.
Cím a kiadóban. 2349-1

EGY jó mázsa eladó súlyokkal együtt
5 métert lehet mérni. Központi kocsma-
ban Halasi-uton. 2397-1

BUTOSOK különfélek sürgösen eladók
Zászlós-utca 72. 2404-1

KROMBLOK-féle rövid zongora eladó
Damjanich-u. 97. 2389-2

EGY jömeneteli úri és női fedrász
üzlet eladó Cím a kiadóban. 2386-2

150 HEKTOS hordó eladó Fiszter
Ágostonnál, V. kör. 2385-5

HUSZÁRKASZÁRNYA mellett 3 lánc
szántóföld, mely gyárfetelek vagy
házhelyeknek megfelel; esetleg parcel-
lákban is eladó. Cím a kiadóban 2388-7

VIII. kör Sánc-utcaiban 5 kupa telek
két házzal eladó. Barna Sándor VI. kör
Kovács-utca 292.

KERESK, széraz szellős pincét
bornak Scultéty, Szegedi szőlők
110/a. 2382-2

2 KÖTÖTT gyapott kabát, 1 gummi-
kerekű tolókos és fürdőkád melegítő-
vel eladó. Cím a kiadóban

EGY jókarban levő Szőlőtörő
eladó IV., Király-u. 219 sz. 4

EGY fekete féderes hintó eladó
II. Tóttés u. 486 sz 2374-4

Tűzifa

főlvágását motor-
ral házaknál uj-
ból megkezdtem.
VI., Gréczy u. 152.
Német Pál

Elsőrendű fával égetett
fehér, darabos
meszet és fazzenet
továbbá kovács-, kocka-,
dó- és darazenet
vaggontételekben szállít
Révai Adolf

Magyar-u. 578. sz. — SZABADKA. — Telefon 543

Nyomatott a Szent Antal
Nyomdában Szabadkán. —